

DO-1901100102041200 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2019) Examination

March - 2022

Sanskrit (दर्शन)

वेदाङ्ग (अर्थसंग्रह एवं पातंजल योगसूत्र अ.2)

(New Course)

Time : 2.30 Hours]

[Total Marks : 70

- १ नीयेनामांथी कोष्पशु भे गद्यभंडोनो अनुवाद करो. १४
- 1 Translate any two of the following paragraphs. 14
- (9) ननु यागस्य द्वे रूपे । द्रव्यं देवता च । तथा च रूपाश्रवणे 'अग्निहोत्रं जुहोती'ति कथमुत्पत्तिविधिः । अग्निहोत्र शब्दस्य तु तत्प्रख्यन्यायेन नामधेयत्वादिति चेन्न । रूपा श्रवणेऽप्यस्योत्पत्तिविधित्वात् । अन्यथा रूपश्रवणदूधना जुहोतीत्य मेवोत्पत्तिविधिः स्यात् । तथा चाग्निहोत्रं जुहोतीति वाक्यमनर्थकं स्यात् ।
- (२) अथ को धर्मः किं तस्य लक्षणमिति चेदुच्यते यागादिरेव धर्मः । तल्लक्षणं वेदप्रतिपाद्यः प्रयोजनवदर्थो धर्म इति । प्रयोजनेऽति व्याप्तिवारणाय प्रयोजनवदिति । भोजनादावतिव्याप्ति वारणाय वेदप्रतिपाद्य इति । अनर्थफलकत्वादनर्थभूते श्येनादावति व्याप्ति वारणार्थ इति ॥
- (३) तत्र निरपेक्षो खः श्रुतिः । सा च त्रिविधा । विधात्रा, अभिधात्री, विनियोक्त्री च । तत्राद्या लिङ्गाद्यात्मिक । द्वितीया ब्रीह्यादिश्रुतिः । यस्य च शब्दस्य श्रवणादेव सम्बन्धः प्रतीयते सा विनियोक्त्री ।
- (४) यत्र समग्राङ्गोपदेशः सा प्रकृतिः । यथा दर्शपूर्णमासादिः । तत्प्रकरणे सर्वाङ्गपाठात् । यत्र न सर्वाङ्गोपदेशः सा विकृतिः यथा सौर्यादिः । तत्र कतिपयाङ्गानामतिदेशेन प्राप्तत्वात् । अनारभ्यविधिः सामान्यविधिः ।

- ૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સૂત્રો સમજાવો. ૧૪
- 2 Explain any two of the following Sutras : 14
- (૧) અવિઘ્નાઽસ્મિતારાગદ્વેષા ભિનિવેશાઃ પઞ્ચ ક્લેશાઃ ।
- (૨) અહિંસાસત્યાસ્તેય બ્રહ્મચર્યા પરિગ્રહા યમાઃ ।
- (૩) જાતિ દેશ કાલસમયા નવચ્છિન્નાઃ સાર્વભૌમા મહાવ્રતમ ।
- (૪) શૌચસન્તોષતપઃ સ્વાધ્યાયેશ્વર પ્રણિધાનિ નિયમાઃ ।
- ૩ લૌગાક્ષિ ભાસ્કરનાં મતે વેદનું લક્ષણ અને તેનાં વિભાગો જણાવો. ૧૪
- 3 Write the defination of વેદઃ and it's divison according to લૌગાક્ષિ ભાસ્કરઃ । 14
- અથવા / OR**
- ૩ અર્થસંગ્રહના આધારે સાધનચતુષ્ટય સમજાવો. ૧૪
- 3 Explain the સાધનચતુષ્ટય according to અર્થસંગ્રહ. 14
- ૪ પતંજલિયોગસૂત્રનાં આધારે અષ્ટાંગયોગનું મહત્ત્વ ચર્ચો. ૧૪
- 4 Discuss the importance of the અષ્ટાંગયોગઃ according to પતંજલિયોગસૂત્રઃ । 14
- અથવા / OR**
- ૪ પતંજલિયોગસૂત્ર અનુસાર સમાધિઃ સમજાવો. ૧૪
- 4 Explain the સમાધિઃ according to પતંજલિયોગસૂત્રઃ 14
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. ૧૪
- 5 Write short notes on the following (any two) 14
- (૧) પરિસંખ્યાવિધિઃ ।
- (૨) પ્રયોગવિધિઃ ।
- (૩) પ્રાણાયામઃ ।
- (૪) પતંજલિ અનુસાર આસનસિદ્ધિના લાભો
- (4) The benifits of આસનસિદ્ધિઃ according to પતંજલિ.